

Mesilaspere suuruse optimeerimine eri aastaegadel ja valgusöötade kasutamine

Kokkuvõtte mesindusloengust Rāpinas 27. märtsil 2009.a.

Lektor Mart Vabar, lektorileping PR-5-1.5-54

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesilaspere kevadarengu ergutamine.

Et algamas on aprill, mesilaspere kiire arengu periood, ning et pere aastatoodang sõltub kevadarengu edukusest, käsitleti loengus eelkõige kevadise arengu kiirendamise võimalusi. Arengu kiirus, teadagi, sõltub arengut takistavaiks tegureiks ning mesilaspere tugevusest ning arenguvõimest. Pere tugevus on silmaga näha, lähemaid kommentaare ei vaja. Arenguvõime, teadagi, sõltub mesilastõu munemisvõimest. Ka see on tuntud tõsiasi, mille lähem selgitamine ei ole aktuaalne.

Kevadarengut piiravad tegurid:

- Öökülmadega on raske suurt haudmevälja soojas hoida isegi siis, kui sööta piisavalt
- Joogivee kättesaadavus, eriti talviste ilmade tagasituleku korral. Talvest nõrgestatud mesilased kulutavad end vett otsides üsna tublisti.
- Kui kütet (suhkrut/mett) on tagavaraks vähevõitu, siis ei julge pere hauet arendada ega suuda sooja toota.
- Valgukulu suureneb haudevälja suurenedes, valgunälg võib tekkida võrdlemisi kergesti.
- Suhkru/mee kulu suureneb haudmevälja kasvades, seda peab silmas pidama peree arengu toetamisel teiste vahenditega

Nendest piiravatest teguritest järelduvad erinevad kevadarengu kiirendamise võimalused:

(vastavalt tõhususele):

- Joogivesi tarru
- Valgusööt
- Elektrisoojendus

Valgusöödal varakevadel probleemid:

- Öökülma puhul raske suurenenud haudmevälja soojendada
- Ilmade külmenedes ei saa joogivett kätte
- Kasvab ka söödakulu, sageli vaja lisaööta

Praktiline tegevus loengu ajal:

Kasutades kuiva pulberpärimi ja presspärimi valmistasime kokku kogunenud rahva abiga üheskoos väikese koguse (umbes kilo) valguputru mesilaste kevadarengu toetamiseks. Pärimi sisaldavate valguputru segamisel peab jälgima, et kuiva suhkru sisaldus neis oleks 50% või rohkem, muidu läheb kogu värk käärima.

Veepuudus on suurim kevadine risk.

Eriti juhul, kui peret on arenema ergutatud, võib seal tekkida veepuudus. Vett vajavad haudme kasvatajad iga päev, sõltumata ilmast. Kui ilm uuesti talviseks pöörab, võib see viia haudme hukkumiseni ja janu tõttu. Veevajaduse tõttu ei sobi pudersöödaga haudme stimuleerimist alustada ajal, kui õuest joogivett ei tule või lausa hanged maad katavad. Kindlaim turvagarantii ses suhtes on joogivee tarrupanek, kuid see on küllalt läbiuurimata teema.

Energiakulu ja taru temperatuuri peab samuti järgima.

Jõudsalt arenevas peres ei suudeta pudersööda koostises oleva suhkru või meega kompenseerida energiakulu. Kui talvesööt on otsakorral, tekivad probleemid. Hea, kui märtsis-aprillis on mesinikul anda tarusse kaanetatud sööda- või meekärgi.

Välitemperatuuri langedes (näiteks suurte öökülmade puhul) võib ergutatud pere haudmeväli osutada liialt suureks, seda ei jõuta soojas hoida. Hädaolukorras võib kasutada elektrisoojendust kuid kindlam on väga varasest ergutamisest hoiduda.

Pere suurust ülejäänud aastaegadel käsitleti lühidalt.

Ülejäänud tutvustatud arutlused on ligikaudu järgmised: Palju mesilasi on vaja loomulikult peakorjel. Muul ajal vähem, kuna siis mesilased söövad rohkem, kui korjavad. Hilissuvel palju mesilasi kasvatades on tulemuseks hiline lihapesa.

- Talvel teadagi vähem mesilasi ja need tihedas kobaras
- Varakevadel kobar tiheneb veelgi ja juurdekasv algul aeglane; isegi 2 korpuses talvitunud pere kitseneb enamasti 1 korpuse suuruseks
- Mai keskel saavad otsa viimased talvitunud töomesilased ja siitpeale on pere kasv kiire: munetakse hoogsalt ja sooja ilmaga lähevad mummid ka rohkem laiali
- Peakorje alguseks võib pidada normaalseks 2 haudmekorpust
- Peakorjel lisanduvad meekorpused, 5-6 korpused taru sel ajal pole kaugeltki rekord
- Peakorje lõppedes väheneb mesilaste arv ja võetakse maha meekorpused, pere väheneb 1-2 korpuse suuruseks.

Meesaake piirab, et pere ei jõua kevadel küllalt kiiresti korjeks jõusse minna. Kevadine ja varasuvine korje jääb sagedasti kasutamata.

Vastused küsimustele.

Tunti huvi, kuidas on võimalik, et pärm tarus käärima ei lähe. Samuti huvituti väga õigesti, kas ei või varajane pere ergutamine viia sülemimeeleolu ergutamisele. Sügisese valgusöödaga ergutussöötamise ajastatus ja meetodid tekitas samuti märgatava arutelu.

Kokkuvõtte koostas Mart Vabar